Проців Олег

Площа мисливського господарства - більше чи менше?

Особливістю ефективного ведення мисливського господарства є відповідна площа мисливських угідь, які необхідно отримати в оренду від власників земельних ділянок. Якщо заглянути в історію державного регулювання ведення мисливства, то побачимо, що з поступовим переходом права власності від великих землевласників до дрібніших повстало питання встановлення мінімально допустимої площі мисливських угідь, на яких дозволялось полювання. Інакше виникає проблема нерегульованого добування дичини дрібними землевласниками на своїй землі, що в свою чергу призводить до зменшення кількості дичини.

Так, відповідно до п.3 Патенту (розпорядження) Австрії від 7 березня 1849 року право виконання полювання покладалось на власників земельних ділянок, площа яких становила не менш як 115 га (200 моргів). Власники менших земельних наділів не мали права полювання, це право передавалось гміні (аналогу сучасної сільської ради), яка в подальшому організовувала полювання, а кошти, отримані від здачі в оренду землі для мисливства, перерозподіляла між власниками земельних ділянок, які входили до даного мисливського ревіру.[1]

Слід відмітити, що тодішнє право пов′язувало право полювання до земельної власності і визначало, що мисливські тварини, які на даний час знаходяться на певній території, є власністю господаря земельної ділянки. Однак, право власності на мисливську дичину не давало можливості її вполювати. Тож у тогочасній правовій термінології визначалось «право виконання полювання», яке було доступне лише власникам великих

---

[1] Till E. Wykład prawa rzeczowego ausriyackiego (prawo własności, prawo służebności i prawo zastawu).T.II., wyd. drugie – Lwów: Nakładem księgarni Seyfartha i Czajkowskiego, 1892. – s.177-184.

земельних наділів або дрібніших, якщо вони об’єднувались у мінімально визначений законом мисливський ревір. Мінімально допустима площа мисливського господарства у різних країнах Австро-Угорської імперії кінця XIX століття була різною і коливалась від 16 до 166 гектарів. Більше того, визначалось, що ця площа повинна бути суцільною, до якої можна, дістатися, не ступаючи на чужу власність.[2] Середній ревір у Австро-Угорській імперії у 1908 році становив 994 га.[3] У 1911 році у Галичині нараховувалось 9534 мисливських ревірів.

Перші мисливські закони Галичини визначали, що мінімально допустима площа мисливського ревіру повинна становити 115 га. Якщо ж кожен окремо взятий власник земельної ділянки не володів такою площею, то йому потрібно було об′єднуватись з іншими власниками земельних ділянок, щоб набрати необхідну мінімальну площу для реєстрації мисливського господарства. Ця площа повинна була бути суцільною, але дороги, залізничні колії, річки, струмки, канали та інші перешкоди не вважаються перериванням площі мисливських угідь, якщо через них можна потрапити з однієї частини мисливського ревіру в іншу. Але все ж мінімально допустиму площу можна було обійти власникам вольєрних господарств, так як у вольєрі можна було розводити дичину і на меншій площі.[4] Описуються курйозні випадки при виконанні цієї норми закону, коли один мисливець обгородив парканом пеньок і відстрілював пернату

---

[2] Bresiewicz T. Ustawodawstwo łowieckie w Europie / Tadeusz Bresiewicz. – Lwów: Drukarnia W. Łozińskiego, 1898. – S. 22

[3] Rożyński F., Dr. E. Schechtel Ekonomiczne znaczenie łowiectwa dla naszego kraju. – Warzsawa:Nakładem polskiego towarzystwa łowieckeigo, 1921.

[4] Nowa ustawa łowiecka dla Galicyi i W. Ks. Krakowskiego. – Kraków: Wisła, 1898. – s

дичину, яка на нього сіла. Справа дійшла до суду, де він пояснював, що виконав всі вимоги щодо організації вольєрного господарства і полював законно, так як мінімально допустима площа вольєру не визначена, а у вольєрі дозволяється полювати у будь-яку пору року.

В подальшому, відповідно до мисливського закону від 1927 року, мінімально допустима площа мисливського господарства становила 100 га, але до цієї площі не зараховувались суспільні води, дороги, колії, приватні дороги. Проте, на мисливські господарства з малою площею накладались і певні обмеження. Зокрема, у мисливських господарствах площею менш як 2 тисячі гектарів не можна було застосовувати при полювання гончаків, заборонялось добувати лосів, а у Львівському та Станіславівському воєводствах - ще й оленів.[5]

Слід відмітити, що площа Галичини у 1910 році становила 7,8 млн. га., а площа мисливських угідь - 7,5 млн. га[6], тобто, 96% від загальної території становили мисливські угіддя. Для порівняння: на даний час Україна займає площу 60,3 млн. га, а мисливські угіддя – 46,7 млн. га, що становить 77% території. Однією із вагомих причин, через яку зменшується площа мисливських угідь, стає забюрократизованість надання в користування мисливських угідь і переведення їх у державний мисливський резерв.

На даний час на розгляді у Верховній Раді України знаходиться законопроект народного депутата України Н.І. Шуфрича, в якому пропонується зменшити мінімальну площу мисливських угідь до однієї тисячі гектарів. Звісно, будь-яке управлінське рішення має свої позитивні та негативні сторони. Позитивним у зменшенні мінімально допустимої площі мисливських угідь є те, що отримання погоджень для проходження

---

[5] Pawlikowski M.K. Prawo łowieckie: komentarz dla województw wschodnich z dołączeniem rozporządzeń wykonawczych i kalędarza myśliwskiego. – Wilno: Nakładem policyjnego klubu sportowego, 1929. – 89 s.46

[6] Ze statystyki musliwskiej//Łowiec. – 1910. – № 24. – s.290-2291.

процедури надання в користування мисливських угідь стане легшою. Мисливцям, які проживають в одному селі, буде легше організувати власне мисливське господарство, так як рідко яка сільська рада має площу меншу як тисячу гектарів. Негативним є те, що 1000 га – надзвичайно мала площа, а стація перебування копитних тварин у десятки разів її перевищує. Як свідчать історичні матеріали Галичини, при малій площі мисливських угідь власники мисливських угідь мали великі проблеми не лише із браконьєрами, які незаконно добували на їхніх угіддях дичину, але і з власниками сусідніх мисливських господарств. Останні залежали від того, наскільки вони раціонально вели мисливське господарство. Тож доцільно скористатись досвідом попередніх поколінь у регулюванні мисливського господарства. Так, у господарствах із малою площею слід заборонити використання мисливських собак, так як існує велика імовірність, що собака забіжить на територію сусідніх мисливських угідь. Слід також законодавчо визначити, щоб на території мисливських угідь, які мають площу менш як три тисячі гектарів, не надавати право самостійно добувати ліцензійні види тварин, зокрема, кабанів, оленів, козуль. Щоб мати можливість добувати дичину у господарствах із малою площею, доцільно було б законодавчо визначити для цього об′єднання декількох малих за площею суміжних мисливських господарств площею не менш як 5 тисяч гектарів і надавати на цю площу ліміт добування. В подальшому ліміт добування слід поділити пропорційно до площі окремих мисливських господарств, які увійшли в дане об′єднання. Не менш важливим питанням організації мисливського господарства залишається неврегульованість законодавчого визначення суцільної площі мисливських угідь. Логічно всі розуміють, що специфіка мисливського господарства відрізняється від сільського. Для ефективного ведення сільського господарства можна мати і декілька земельних ділянок в різних місцях. Розведення ж мисливських тварин потребує не лише великої площі, але і її суцільності. Це добре розуміли наші попередники, які обов′язковою умовою, визначеною у мисливських законодавствах, що врегульовували

мисливство кінця XIX- початку XX століття на території Західної України, ставили не лише мінімально допустиму площу мисливських угідь, але й також її суцільність. Більше того, при мозаїчному наданні у користування мисливських угідь практично неможливим стає законне проведення полювання мисливцями. Переходячи у мисливські угіддя на місце, визначене у відстрільній картці або ліцензії, через «чужі» мисливські угіддя із зброєю, мисливець переходить у розряд порушників. Ще гірше, коли він буде вертатись із добутою мисливською здобиччю, то його дії можна буде трактуватись не лише як порушення, але як злочин. Тож, користуючись нагодою, необхідно дану вимогу внести і у законопроект народного депутата України Н.І. Шуфрича.

Проців О.Р. Площа мисливського господарства – більше менше / Олег Проців // Полювання та риболовля. – 2013. – №9 (142) вересень. – С. 5.